

ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DEDOVANJU

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJETJE PREDLOGA ZAKONA

Zakon o dedovanju¹ (ZD) kot zakon, ki ureja dedovanje v Republiki Sloveniji (1. člen ZD), določa, da se zapuščinski postopek uvede po uradni dolžnosti, brž ko sodišče izve, da je kdo umrl, ali da je razglašen za mrtvega (164. člen ZD). V primeru, ko je zapustnik zapustil nepremičnine, mora sodišče opraviti tudi zapuščinsko obravnavo in glede na uspeh celotnega obravnavanja izdati ustrezen končni sklep. Iz statistike o poslovanju slovenskih sodišč, ki jo letno pripravlja Ministrstvo za pravosodje, je razvidno, da so zapuščinska sodišča v letu 2022 prejela 23.918 zapuščinskih zadev.² Sodni postopek je v večini zapuščinskih zadev trajal od enega do treh mesecev. 4,54 % zapuščinskih zadev se je v letu 2022 zaključilo v enem mesecu ali manj, v več kot enem do treh mesecev pa se je zaključilo največ zadev, to je kar 33,04% oziroma 8.310 zapuščinskih zadev. 26,28% oziroma 6.609 zadev pa se je zaključilo v več kot treh do šestih mesecih.³ Iz tega izhaja, da se je v letu 2022 v eni tretjini vseh zapuščinskih zadev postopek zaključil prej kot v treh mesecih in v skoraj dveh tretjinah vseh zapuščinskih zadev prej kot v pol leta. V letu 2023 pa so zapuščinska sodišča prejela 22.561 zadev⁴, sodni postopek je prav tako večinoma trajala od enega do treh mesecev. V letu 2023 se je v enem mesecu ali manj zaključilo 5,09% zapuščinskih zadev, v več kot enem do treh mesecev pa se je zaključilo največ zadev, to je kar 37,44% oziroma 8.722 zapuščinskih zadev, kar je več kot v letu 2022. 25,55% oziroma 5.952 zadev se je zaključilo v več kot treh do šestih mesecih.⁵ V letu 2023 se je torej v več kot eni tretjini vseh zapuščinskih zadev postopek zaključil prej kot v treh mesecih in v dobrih dveh tretjinah vseh zapuščinskih zadev prej kot v pol leta.

Povprečno so zapuščinska sodišča v letu 2022 reševala zapuščinske zadeve 6,8 meseca (leta 2021 7,3 meseca)⁶, v letu 2023 pa malenkost dlje, 6,9 meseca⁷, pri čemer je pred slovenskimi zapuščinskimi sodišči okrog 85 % zapuščinskih zadev zaključenih na prvem naroku.⁸ Na nivoju države je bilo leta 2022 33,04% in leta 2023 37,44% zadev rešenih znotraj treh mesecev, v obdobju do šest mesecev od uvedbe postopka pa 63,86% zadev v letu 2022 oziroma 68,08% zadev v letu 2023.

Kljub navedenemu je na še vedno (pre)dolgo trajanje zapuščinskih postopkov opozorila pobuda Vrhovnega sodišča RS, ki temelji na Poročilu delovne skupine Vrhovnega sodišča RS za analizo vzrokov za podaljševanje časa reševanja zadev in zmanjšanja števila rešenih zadev. Vrhovno sodišče RS je v letu 2021 imenovalo navedeno delovno skupino z nalogo analizirati razloge za konstantno padanje števila rešenih zadev po posameznih pravnih področjih, in sicer v letih od 2015 do 2020, ter po možnosti predlagati ustrezne ukrepe, ki bi zagotovili ohranjanje števila rešenih zadev na nivoju iz preteklih let. Delovna skupina je pregledala podatke o poslovanju sodišč in izvedla več sestankov s predstavniki sodišč ter pripravila končne dokumente in predloge. V zvezi z zapuščinskimi postopki je Vrhovno sodišče RS opozorilo na dolžino roka,

¹ Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, Uradni list RS, št. 13/94 – ZN, 40/94 – odl. US, 117/00 – odl. US, 67/01, 83/01 – OZ, 73/04 – ZN-C, 31/13 – odl. US in 63/16.

² Sodna statistika za leto 2022, stran 91; dostopno na [SODNA STATISTIKA 2022 \(gov.si\)](https://sodna-statistika.gov.si/).

³ Sodna statistika za leto 2022, strani 260 in 261.

⁴ Sodna statistika za leto 2023, stran 91; dostopno na [SODNA STATISTIKA 2023 \(gov.si\)](https://sodna-statistika.gov.si/).

⁵ Sodna statistika za leto 2022, strani 259 in 260.

⁶ Sodna statistika za leto 2022, stran 289.

⁷ Sodna statistika za leto 2022, stran 287.

⁸ [Dedovanje | Na sodišču \(nasodiscu.si\)](https://nasodiscu.si/).

ki ga imajo na voljo po objavi oklica neznani dediči in upniki, da se javijo sodišču, in predlagalo, naj se v ZD določijo krajši roki, v katerih se lahko javijo dediči oziroma upniki na oklic.

S pobudo za normativno rešitev za pohitritev zapuščinskih postopkov se je na Ministrstvo za pravosodje obrnila tudi Mestna občina Koper, ki se sooča s problematiko dolgotrajnih zapuščinskih postopkov glede nepremičnin na svojem območju. Razlog za daljše trajanje zapuščinskih postopkov vidi predvsem v neurejenem zemljiškoknjižnem stanju, ki je posledica neizpeljanih zapuščinskih postopkov. Številni dediči so že pokojni ali pa razseljeni in brez stikov z družino, zato je ugotavljanje dednih deležev dolgotrajno. Mestna občina Koper se sooča z akutno stanovanjsko problematiko, predvsem pri mladih, saj se ti preseljujejo v mesto, podeželje pa se prazni, s čimer je ogrožen enakomeren in vključujoč razvoj lokalne skupnosti. Stanje vpliva tudi na izvedbo infrastrukturnih projektov občine, zlasti na področju rekonstrukcije cest, kjer so potrebna soglasja lastnikov. Mestna občina Koper je v zvezi z zagotavljanjem možnosti razvoja občine predlagala tudi, naj se z novelo ZD v zvezi z zapuščino brez dedičev omogoči prehod lastništva na občino na nepremičninah, ki ležijo na območju stavbnih zemljišč. Takšna ureditev je bila v veljavi do spremembe ZD z novelo zakona, ki je začela veljati v letu 2001. Do takrat je zakon določal, da zapuščina brez dedičev postane družbena lastnina, v okviru česar so občine pridobile lastništvo nad nepremičninami, ki ležijo na območju stavbnih zemljišč. Po veljavni ureditvi ZD pa postane lastnica zapuščine brez dedičev izključno Republika Slovenija. Postopek pridobitve lastništva občine na nepremičninah, ki ležijo na območju stavbnih zemljišč, je dolgotrajen in zapleten. S predlagano spremembo bi se občinam omogočilo lažje načrtovanje urejanja prostora in s tem njihov uspešnejši razvoj.

S prehodom zapuščine brez dedičev na Republiko Slovenijo je povezana ureditev v 9., 130., 142.a in 197. členu ZD. 9. člen ZD določa, da postane zapuščina brez dedičev lastnina Republike Slovenije, razen če se takšna zapuščina prenese v stečajno maso stečajja zapuščine brez dedičev. V drugem odstavku 130. člena ZD je določeno, da če se po preteku enega leta od objave oklica ne zgleda noben dedič, se zapuščina razglasi za lastnino Republike Slovenije in izroči pristojnemu organu Republike Slovenije, razen če se takšna zapuščina prenese v stečajno maso stečajja zapuščine brez dedičev. Prvi odstavek 142.a člena ZD nadalje določa, da Republika Slovenija ne odgovarja za zapustnikove dolgove, če postane zapuščina lastnina Republike Slovenije na podlagi 9. člena ZD. Drugi odstavek 197. člena pa v zvezi z razglasitvijo pogrešane ali uničene oporoke določa veljavnost sporazuma prizadetih o obstoju oporoke ter o njeni obliki in vsebini samo s soglasjem pristojnega organa Republike Slovenije, če bi zapuščina, ko ne bi bilo oporoke, postala njena lastnina.

Objavo oklica neznanim dedičem oziroma upnikom urejajo 130., 142.a, 142.b in 206. člen ZD. Vabilo z oklicem določata tudi 225. člen ZD, ki sicer ureja ukrepe za zavarovanje domačih dedičev, volilijemnikov in upnikov, ter 227. člen ZD, ki ureja prehod pristojnosti na sodišče v Republiki Sloveniji.

130. člen ureja oklic neznanim dedičem. Navedeni člen v prvem odstavku določa, da sodišče, če ni znano, ali je kaj dedičev, pozove z oklicem tiste, ki mislijo, da imajo pravico do dediščine, naj se prijavijo sodišču. Če se po preteku enega leta od objave oklica ne zgleda noben dedič, se zapuščina razglasi za lastnino Republike Slovenije in izroči pristojnemu organu Republike Slovenije, razen če se takšna zapuščina prenese v stečajno maso stečajja zapuščine brez dedičev. Dedič, ki se zgleda po tem, ko je bila zapuščina izročena pristojnemu organu Republike Slovenije, ima pravico zahtevati, da se mu izroči zapuščina oziroma pripadajoči delež v rokih iz 141. člena ZD. Ta člen določa, da pravica zahtevati zapuščino kot zapustnikov dedič zastara naproti poštenemu posestniku v enem letu, odkar je dedič zvedel za svojo pravico in za posestnika stvari zapuščine, najpozneje pa v desetih letih, računajoč za zakonitega dediča od zapustnikove smrti, za oporočnega dediča pa od razglasitve oporoke. Nasproti nepoštenemu posestniku zastara ta pravica v dvajsetih letih.

Nadalje je objava oklica dedičem urejena tudi v 206. členu ZD. V primeru, če se ne ve, ali je kaj dedičev, povabi sodišče z oklicem tiste, ki mislijo, da imajo pravico do dediščine, da se v enem letu od objave oklica v Uradnem listu Republike Slovenije prijavijo sodišču. Oklic se nabije na sodno desko sodišča in objavi v

Uradnem listu Republike Slovenije, po potrebi pa tudi na drug primeren način. Če zapuščino sestavlja premoženje majhne vrednosti, se oklic objavi samo na sodni deski sodišča. Enako ravna sodišče tudi, če je dediču postavljen začasni zastopnik zato, ker je prebivališče neznano, pa nima pooblaščenca, ali zato, ker živi dedič ali njegov zakoniti zastopnik, ki nima pooblaščenca, v tujini, vročitev pa se ni mogla opraviti. Po preteku enoletnega roka opravi sodišče zapuščinsko obravnavo na podlagi izjave postavljenega skrbnika in podatkov, s katerimi razpolaga.

142.a člen ZD določa objavo oklica neznanim upnikom. Sodišče objavi oklic neznanim upnikom ter obvesti Republiko Slovenijo in znane upnike o zapuščini brez dedičev. Oklic neznanim upnikom vsebuje poziv upnikom, da lahko v šestih mesecih od dneva objave oklica zahtevajo, da se zapuščina brez dedičev prenese v stečajno maso zapuščine brez dedičev v skladu z določbami 142.b člena ZD. Upnik to doseže tako, da v šestih mesecih po prejemu obvestila o zapuščini brez dedičev oziroma v šestih mesecih od dneva objave oklica, če gre za neznanega upnika, prijavi to zahtevo v zapuščinskem postopku in vloži predlog za začetek stečaja zapuščine brez dedičev. Prijavi zahteve za prenos zapuščine v stečajno maso zapuščine brez dedičev mora upnik priložiti potrdilo o vložitvi predloga za začetek stečaja zapuščine brez dedičev. Če v primeru zapuščine brez dedičev ni upnikov ali ti ne predlagajo stečaja zapuščine, postane zapuščina last Republike Slovenije, ki pa za (morebitne) zapustnikove dolgove ne odgovarja.

225. člen ZD za primere, ko je za zapuščinsko obravnavo pristojen organ tuje države, določa, da izda sodišče v Republiki Sloveniji, na katerega območju je zapustnik umrl, po prejemu smrtovnice oklic, s katerim povabi vse osebe v Republiki Sloveniji, ki imajo kakšne zahtevke do zapuščine kot dediči, volilnojemniki ali upniki, naj v oklicnem roku, ki ne sme biti krajši kot 30 dni in ne daljši kot šest mesecev in ki teče od dneva objave oklica v Uradnem listu Republike Slovenije, prigrasijo svoje zahtevke, ker bo sicer premoženje iz zapuščine izročilo pristojnemu organu tuje države ali osebi, ki jo ta organ pooblasti za prevzem tega premoženja. Oklic se nabije na sodno desko sodišča in objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, po potrebi pa tudi na drug primeren način; en izvod oklica se pošlje najbližjemu diplomatsko-konzularnemu predstavniku ustrezne tuje države v Republiki Sloveniji.

227. člen ZD za primere, ko je za zapuščinsko obravnavo po tujem državljanu glede njegovega premoženja pristojen tuj organ, pa predlagajo vsi dediči, ki so v Republiki Sloveniji, naj opravi obravnavo sodišče v Republiki Sloveniji, določa, da sodišče povabi vse dediče in volilnojemnike zunaj Republike Slovenije, naj v šestih mesecih od vročitve vabila uveljavijo ugovor nepristojnosti sodišča v Republiki Sloveniji, ker bo sicer to sodišče opravilo zapuščinsko obravnavo. Znani dediči, za katerih prebivališče se ne ve, se povabijo z oklicem. Oklic se nabije na sodno desko sodišča in objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, po potrebi pa tudi na kakšen drug primeren način; en izvod oklica se pošlje najbližjemu diplomatsko-konzularnemu predstavniku ustrezne tuje države v Republiki Sloveniji. Če nobeden od dedičev in volilnojemnikov ne uveljavi ugovora nepristojnosti sodišča v Republiki Sloveniji, opravi to sodišče po preteku šestih mesecev zapuščinsko obravnavo.

Delovna skupina Vrhovnega sodišča RS je Ministrstvu za pravosodje kot pristojnemu za področje dedovanja predlagala razmislek o utemeljenosti zakonske ureditve v ZD glede dolžine roka, ki ga imajo neznan dediči in upniki na voljo po objavi oklica, da se javijo sodišču. Po njenem mnenju je rok enega leta za dediče in šestih mesecev za upnike, glede na sodobne načine komunikacije in digitalizacije, predolg.

Predlagatelj meni, da lahko k pohitritvi zapuščinskih postopkov na posameznih zapuščinskih sodiščih, ki zadeve rešujejo dlje od povprečja, deloma pripomorejo že organizacijski ukrepi, ki jih veljavna zakonodaja daje na voljo predsednikom sodišč. Ne glede na to pa se predlagatelj pridružuje stališču Vrhovnega sodišča RS, da je veljavni rok enega leta za dediče in šestih mesecev za upnike, glede na sodobne načine komunikacije in digitalizacije, predolg. Zato je kot enega izmed možnih vzvodov, ki lahko pomembno prispevajo k skrajšanju zapuščinskih postopkov, pripravil predlog sprememb veljavne ureditve.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

ZD je bil sprejet leta 1976, kasneje pa je bil noveliran le trikrat, in sicer leta 1978, 2001 in 2016. Z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o dedovanju⁹ (ZD-B) so bile v letu 2001 določbe ZD usklajene z Ustavo Republike Slovenije¹⁰ (v nadaljnjem besedilu: Ustava), odpravljene ali redakcijsko popravljene so bile zastarele in z novo ustavno ureditvijo pojmovno neusklajene zakonske določbe. Nekatere določbe ZD so bile novelirane tudi zaradi odločb Ustavnega sodišča (U-I-3/93¹¹ in U-I-330/97-28¹²), ki sta razveljavili nekaj členov zakona. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o dedovanju¹³ (ZD-C) pa je bil sprejet predvsem s ciljem omogočiti učinkovito izvajanje Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju¹⁴ (Uredba št. 650/2012). ZD-C je v skladu z navedeno uredbo določil pristojni organ in postopek v zvezi z evropskim potrdilom o dedovanju¹⁵, pristojnost organov Republike Slovenije za odločanje o zadevah po Uredbi št. 650/2012/EU in postopek prilagoditve stvarnih pravic druge države članice Evropske unije pravu Republike Slovenije. V novelo so bile vključene tudi nekatere druge rešitve, ki so se kot potrebne pokazale pri izvajanju takrat veljavnega ZD v praksi. Tako se je povezavi z Zakonom o socialno varstvenih prejemkih¹⁶ (ZSVarPre) dodatno uredil institut omejitve dedovanja premoženja zapustnika, ki je užival pomoč v skladu s predpisi o socialnem varstvu, razširila se je možnost sklepanja sporazuma o odpovedi neuvedenemu dedovanju na zakonce in zunajzakonske partnerje ter prenesla možnost zahtevati prenos zapuščine brez dedičev v stečajno maso brez dedičev in možnost vložiti predlog za začetek stečaja zapuščine brez dedičev z Republike Slovenije na zapustnikove upnike. Dopolnjene oziroma spremenjene so bile tudi določbe v zvezi z vsebino in izpolnjevanjem smrtovnice ter hrambo oporoke.

Rešitve, ki jih je od sprejetja osnovnega zakona v letu 1976 do danes omogočil tehnološki razvoj, lahko ob sodobnih načinih komunikacije in visoki stopnji digitalizacije pripomorejo k hitrejšemu poteku zapuščinskih postopkov. Kot že navedeno, predlagatelj ocenjuje, da je veljavni rok enega leta za dediče in šestih mesecev za upnike v postopkih z oklicem, glede na sodobne načine komunikacije in digitalizacijo, predolg in ne vidi razumnega razloga, zaradi katerega bi veljavna ureditev v tem delu ostala nespremenjena.

Rok enega leta, ki je na voljo dedičem, da se javijo sodišču, je bil primeren rok v času, ko se je oklic objavil na fizični sodni deski na sodišču in v takrat izključno papirnati verziji Uradnega lista. Danes Uradni list izhaja v elektronski obliki, ki se varno elektronsko podpiše in objavi na spletnih straneh javnega podjetja Uradni list Republike Slovenije. Elektronska izdaja uradnega lista je dostopna brezplačno.¹⁷ Upravne enote in splošne knjižnice zagotavljajo posameznikom poleg brezplačnega vpogleda v elektronsko izdajo uradnega lista tudi brezplačen vpogled v natis elektronske izdaje uradnega lista.¹⁸ Tudi sodna deska danes ni več zgolj fizična deska na sodišču, kjer bi se morala oseba neposredno zglasiti, da bi videla, ali je na njej kako pisanje, namenjeno njej. V skladu s 17.a členom Zakona o sodiščih¹⁹ (ZS) je sodna deska tako oglasna deska na

⁹ Uradni list RS, št. 67/01.

¹⁰ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121, 140, 143, 47/13 – UZ148 in 47/13 – UZ90, 97, 99.

¹¹ Uradni list RS, št. 40/94.

¹² Uradni list RS, št. 117/00.

¹³ Uradni list RS, št. 63/16.

¹⁴ UL EU L 201/107 z dne 27. julija 2012

¹⁵ Evropsko potrdilo o dedovanju izda organ, ki obravnava zapuščinsko zadevo, z njim pa lahko dediči, voliljojemniki, izvršitelji oporok in upravitelji zapuščine dokazujejo svoj status ter uveljavljajo pravice in pooblastila v drugih državah članicah. Ko je evropsko potrdilo o dedovanju izdano, se prizna v vseh državah članicah brez kakršnega koli posebnega postopka.

¹⁶ Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15, 88/16, 31/18, 73/18, 196/21 – ZDOsk in 84/23 – ZDOsk-1.

¹⁷ Glej 1. člen Zakona o Uradnem listu Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 112/05 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 109/09, 38/10 – ZUKN, 60/17 – ZPVPJN-B in 3/22 – ZDeb; ZUL).

¹⁸ Drugi odstavek 6. člena ZUL.

¹⁹ Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 96/09, 86/10 – ZJNepS, 33/11, 75/12 – ZSPDSLS-A, 63/13, 17/15, 23/17 – ZSSve, 22/18 – ZSICT, 16/19 – ZNP-1, 104/20, 203/20 – ZIUPOPDVE in 18/23 – ZDU-10.

sodišču (deska primerne velikosti, pritrjena na steno sodišča, ki je dostopna javnosti) kot tudi spletna stran sodišča. V skladu s četrto alinejo prvega odstavka 17.a člena ZS se na oglasni deski in na spletni strani sodišča zaradi zagotavljanja javnosti sojenja, izpolnjevanja obveznosti iz drugih zakonov ter obveščanja javnosti in medijev objavljajo tudi oklici dedičem in upnikom v skladu z ZD.

Sodobni in splošno (brezplačno) dostopni način objave oklica na svetovnem spletu v današnjem času zagotovo omogoča hitrejši odziv neznanih dedičev in upnikov, ki lahko tudi ob skrajšanju rokov učinkovito uveljavljajo svoj interes, da dedujejo oziroma se poplačajo iz zapustnikovega premoženja.

Poleg tega predlog zakona v primeru zapuščine brez dedičev določa še prenos lastninske pravice na nepremičninah, ki ležijo na območju stavbnih zemljišč, na občine. Postopki, ki jih morajo izpeljati občine, da pridobijo lastništvo na teh nepremičninah, so dolgotrajni in zapleteni, zato je oviran predvsem infrastrukturni razvoj občin.

Cilj predloga zakona je glede na navedeno povsem jasen, to je pohitriti tiste zapuščinske postopke, v katerih je treba z javnim oklicem v postopek povabiti dediče ali upnike, ter z možnostjo neposrednega prehoda lastništva na nepremičninah, ki ležijo na območju stavbnih zemljišč, na občine v primeru zapuščine brez dedičev omogočiti njihov hitrejši razvoj.

2.2 Načela

Predlog zakona temelji na enakih načelih kot veljavni ZD.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev

Z namenom pohitritve zapuščinskih postopkov se s predlogom zakona določajo krajši roki v postopku v primeru neznanih dedičev (130. člen ZD), v postopku z vabilom z oklicem (206. člen ZD) in v postopku prenosa zapuščine brez dedičev v stečajno maso brez dedičev (142.a in 142.b člen ZD). Hkrati je v zvezi s temi postopki predlagano, da se oklici objavijo samo še na sodni deski – to je na spletnih straneh sodišč in oglasni deski sodišča, in ne več, tako kot določa veljavni zakon, z objavo v Uradnem listu Republike Slovenije in po potrebi tudi na drug primeren način. Enak način objave oklicev se predlaga tudi za oklice dedičem, voliljemnikom ali upnikom, kadar je za zapuščinsko obravnavo pristojen organ tuje države (225. člen ZD) ter oklice dedičem in voliljemnikom, če je za zapuščinsko obravnavo po tujem državljanu glede njegovega premoženja pristojen tuj organ, pa vsi dediči, ki so v Republiki Sloveniji, predlagajo, naj obravnavo opravi sodišče v Republiki Sloveniji (227. člen ZD).

Ključni namen objave oklica dedičem, upnikom in voliljemnikom je njihova seznanitev z zapuščinskim postopkom. Sodišča že sedaj objavljajo oklice v zapuščinskih postopkih na enotnem spletnem portalu Sodstvo Republike Slovenije²⁰, kar zagotavlja enostavnejši in hitrejši dostop do objavljenih oklicev, predvsem pa uporabniku omogoča lažje iskanje določenega oklica. Čeprav so izdaje Uradnega lista Republike Slovenije javno in brezplačno dostopne tudi v elektronski obliki na spletni strani podjetja Uradni list d. o. o²¹, je iskanje po številkah Uradnih listov Republike Slovenije zamudnejše od iskanja, ki ga omogoča spletni portal Sodstvo Republike Slovenije. Upabniku tega portala pri iskanju oklica, s katerim je povezan kot (potencialni) dedič ali upnik, namreč ni treba vedeti niti tega, katero okrajno sodišče vodi določen zapuščinski postopek, saj portal Sodstvo Republike Slovenije omogoča enostavno iskanje. Vsi oklici v zapuščinskih postopkih na spletni strani Sodstvo Republike Slovenije so objavljeni pod rubriko »sodni postopki«, rubriko »objave«, pod katero so objavljene povezave do različnih objav slovenskih sodišč²² (npr. novic, sporočil za javnost, nadomestnih

²⁰ [Sodstvo Republike Slovenije \(sodisce.si\)](http://sodisce.si)

²¹ [Domov | Uradni list \(uradni-list.si\)](http://domov.uradni-list.si)

²² [objave - sodni postopki \(sodisce.si\)](http://objave-sodni-postopki.sodisce.si)

vročitev, oglasne deske na sodišču). Iskanje je mogoče po okrajnih sodiščih (na levi) ali kategorijah (na desni), med katerimi je tudi kategorija »zapuščinski postopki«.

https://www.sodisce.si/sodni_postopki/objave/?page=1&perPage=10&rubric=2010042008150783&ord=title&dir=asc&strId=43_slo

Zapuščinski postopki

Sodišče	Datum	Naslov	Kategorija
Vsa sodišča			zapuščinski postopki
Okrajno sodišče v Tolminu	12.01.2023	D 1/2022 - VABILO Z OKLICEM NEZNANIM DEDIČEM	zapuščinski postopki
Okrajno sodišče na Jesenicah	22.11.2023	D 101/2023 - Oklic neznanim upnikom	zapuščinski postopki
Okrajno sodišče v Ilirski Bistrici	06.01.2022	D 102/2021 - Oklic neznanim dedičem - Alojz Fabjanič	zapuščinski postopki
Okrajno sodišče v Ilirski Bistrici	16.02.2023	D 102/2021 - Oklic neznanim upnikom - Alojz Fabjanič	zapuščinski postopki
Okrajno sodišče v Ilirski Bistrici	06.06.2022	D 107/2020 - Oklic neznanim upnikom - Norma Giora	zapuščinski postopki
Okrajno sodišče v Ilirski Bistrici	02.10.2023	D 107/2023 - Oklic neznanim dedičem - Jozefa Iskra	zapuščinski postopki
Okrajno sodišče v Ilirski Bistrici	07.12.2023	D 109/2023 - Oklic neznanim dedičem - Franc Hrvatini	zapuščinski postopki
Okrajno sodišče na Jesenicah	10.10.2023	D 109/2023 - Oklic neznanim upnikom	zapuščinski postopki

Pod kategorijo »Zapuščinski postopki« so objavljeni oklici neznanim dedičem in oklici neznanim upnikom vseh okrajnih sodišč.

Objave v Uradnem listu Republike Slovenije so bile že leta 2008 opuščene in nadomeščene s spletnimi objavami npr. v postopkih zaradi insolventnosti po Zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju²³ (ZFPPIPP), v skladu s katerim spletne strani za objave v postopkih zaradi insolventnosti²⁴ upravlja Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, AJPES (122. člen ZFPPIPP). Prek aplikacije eObjave so dostopni podatki in dokumenti, ki so nastali v postopkih zaradi insolventnosti in jih na spletni strani AJPES neposredno objavljajo stečajna sodišča. To so med drugim tudi oklici o začetku postopka, oklici o razpisih naroka in drugi oklici ali pozivi za glasovanje, ki jih po ZFPPIPP izda sodišče. Podatki so dostopni brezplačno. Objave na spletnih straneh AJPES so nadomestile objave v Uradnem listu Republike Slovenije tudi v postopkih vpisov v sodni in poslovni register²⁵, ki jih urejata Zakon o sodnem registru²⁶ (ZSReg) in Zakon o poslovnem registru²⁷ (ZPRS-1). Vsi objavljeni podatki in listine so

²³ Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 178/21 – popr., 196/21 – odl. US, 157/22 – odl. US, 35/23 – odl. US, 57/23 – odl. US in 102/23.

²⁴ [Objave v postopkih zaradi insolventnosti \(ajpes.si\)](#).

²⁵ [Objave vpisov v poslovni in sodni register \(ajpes.si\)](#).

²⁶ Uradni list RS, št. 54/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 49/09, 82/13 – ZGD-1H, 17/15, 54/17, 16/19 – ZNP-1, 75/23 in 102/23 – ZVIS-M.

²⁷ Uradni list RS, št. 49/06, 33/07 – ZSReg-B, 19/15, 54/17, 18/23 – ZDU-10 in 75/23 – ZGD-1L.

brezplačno dostopni. Tudi Zakon o zemljiški knjigi²⁸ (ZZK-1) v 204. členu določa, da se oklic, s katerim se obvestijo udeleženci o začetku posebnega zemljiškoknjižnega postopka (postopek izbrisa starih hipotek, postopek nastavitve ter dopolnitve zemljiške knjige ter postopek vzpostavitve zemljiškoknjižne listine), objavi na portalu e-ZK²⁹ (pod »Izberi postopek«, »e-ZK – opravila – zemljiška knjiga«, »Javni izpisi iz zemljiške knjige in objave«, »03-301 – Objave oklicev v eZK postopkih«). Poleg navedenega so na spletni strani sodstva Republike Slovenije³⁰ objavljena tudi obvestila o nadomestni vročitvi v izvršilnem postopku.

Glede na navedeno predlagatelj ne vidi razloga, da se tudi v zvezi z oklici v zapuščinskem postopku v ZD ne bi določila (zgolj) obveznost objave na oglasnih deskah in na spletnih straneh sodišč oziroma sodstva in ne hkrati tudi v Uradnem listu.

S predlogom zakona se glede na obstoječe tehnične možnosti objave oklicev roki za odziv dedičev in upnikov na oklice ustrezno skrajšujejo.

V 130. členu ZD določeni rok enega leta od objave oklica, v katerem se lahko zglašijo tisti, ki misli, da ima pravico do dediščine, se skrajšuje na tri mesece.

V 142.a členu ZD se doda besedilo, po katerem se oklic neznanim upnikom objavi na oglasni deski in na spletni strani sodišča. Rok šestih mesecev, ki teče od dneva objave oklica neznanim upnikom in v katerem lahko ti zahtevajo, da se zapuščina brez dedičev prenese v stečajno maso zapuščine brez dedičev, se skrajšuje na tri mesece.

V 142.b členu se rok šestih mesecev, ki teče od dneva objave oklica, če gre za neznanega dediča, in v katerem lahko upnik v zapuščinskem postopku prijavi zahtevo po prenosu zapuščine in vloži predlog za začetek stečaja zapuščine, nadomesti z rokom treh mesecev.

V 206. členu se rok od objave oklica, v katerem se lahko priglasijo sodišču tisti, ki mislijo, da imajo pravico do dediščine, z enega leta skrajšuje na tri mesece. Določa se tudi, da se oklic ne objavi več v Uradnem listu Republike Slovenije, ampak na oglasni deski in na spletni strani sodišča, ostaja pa tudi možnost, da se oklic po potrebi objavi tudi na drug primeren način.

V prvem odstavku 225. člena se objava v Uradnem listu Republike Slovenije nadomesti z objavo na spletni strani sodišča, v drugem odstavku navedenega člena pa se z objavo na oglasni deski sodišča, tako da je po novem določeno, da se oklic objavi na oglasni deski sodišča in na spletni strani sodišča, hkrati pa ostaja možnost objave na drug primeren način.

V 227. členu se nabitje oklica na sodno desko in njegova objava v Uradnem listu Republike Slovenije nadomestita z objavo oklica na oglasni deski sodišča in na spletni strani sodišča, ostaja pa tudi možnost objave na drug primeren način.

V 206., 225. in 227. členu se »nabitje oklica na sodno desko« v vseh sklonih v skladu z veljavno terminologijo ZS ustrezno nadomesti z »objavo oklica na oglasni deski in na spletni strani sodišča«.

Predlagatelj je pri oblikovanju predlaganih sprememb upošteval tako sodobne možnosti komunikacije kot tudi ustavnopravno varstvo lastninske pravice in z njo povezane ustavnopravne pravice do dedovanja (glej 33. člen Ustave RS). Pravica do dedovanja je namreč človekova pravica, zato je poseg vanjo dovoljen skladno s pravicami drugih ali v javnem interesu ob strogem upoštevanju testa sorazmernosti.

²⁸ Uradni list RS, št. 58/03, 37/08 – ZST-1, 45/08, 28/09, 25/11, 14/15 – ZUUJFO, 69/17, 11/18 – ZIZ-L, 16/19 – ZNP-1 in 121/21.

²⁹ [e-Zemljiška knjiga - Javni izpisi \(sodisce.si\)](https://www.sodisce.si).

³⁰ https://www.sodisce.si/sodni_postopki/objave/.

S predlogom zakona se glede nepremičnin, ki ležijo na območju stavbnih zemljišč, in ki predstavljajo zapuščino brez dedičev, določa, da postanejo lastnina občine, na območju katere ležijo. 1. člen predloga zakona tako določa, da postane nepremičnina, ki leži na območju stavbnih zemljišč, last občine, na območju katere leži, razen če se zapuščina brez dedičev prenese v stečajno maso stečaja zapuščine brez dedičev. V skladu s to spremembo se spremeni tudi naslov tretjega podpoglavja prvega dela v petem poglavju tako, da je med subjekti, ki odgovarjajo oziroma ne odgovarjajo za zapustnikove dolgove navedena tudi občina. Po predlogu 4. člena velja, da tudi občina ne odgovarja za zapustnikove dolgove, če je postala lastnica stavbnega zemljišča kot (dela) zapuščine brez dedičev. Potrebna je tudi sprememba drugega odstavka 197. člena ZD, ki v zvezi z razglasitvijo pogrešane ali uničene oporoke po novem določa veljavnost sporazuma prizadetih o obstoju oporoke ter o njeni obliki in vsebini samo s soglasjem pristojnega organa tudi v primeru, da bi zapuščina postala lastnina občine.

Predlagatelj je pri oblikovanju teh predlogov sprememb sledil pobudi Mestne občine Koper, ki je opozorila na problematiko pridobivanja stavbnih zemljišč s strani občin.

Predlog zakona posega tudi v ureditev 169. člena ZD, ki določa, da izvedbo dokazov in sprejemanje izjav o odpovedi dediščini opravlja sodnik z zapisnikarjem. Druge izjave in predloge strank lahko sprejemajo na zapisnik tudi strokovni sodelavci. V skladu s prvim in drugim odstavkom 208. člena ZD mora izjavo o odpovedi dediščini podpisati dedič, ki se odpoveduje dediščini, sam ali pa njegov zastopnik. Podpisa na izjavi o odpovedi dediščini, ki se predloži sodišču, ni treba overiti; sodišče pa v dvomu lahko zahteva overitev pisne izjave o odpovedi dediščini oziroma pooblastila. Zato ni videti razloga, da ne bi tudi izjav o odpovedi dediščini sprejel na zapisnik strokovni sodelavec. Glede na navedeno se v 169. členu med izjave in predloge, ki jih lahko v zapuščinskem postopku sprejemajo na zapisnik strokovni sodelavci, dodajo izjave o odpovedi dediščini.

b) Način reševanja

Vprašanja, ki bodo izhajala iz predloga zakona, se bodo reševala z izvajanjem tega zakona.

c) Normativna usklajenost predloga

Predlog zakona je usklajen z veljavnim pravnim redom.

č) Usklajenost predloga zakona

S samoupravnimi lokalnimi skupnostmi:

Ministrstvo za pravosodje je dne 21. 12. 2023 poslalo prvi delovni osnutek predloga zakona v strokovno usklajevanje Združenju občin Slovenije, Skupnosti občin Slovenije, Združenju mestnih občin Slovenije in Mestni občini Koper, ki je ministrstvu posredovala pobude in predloge, ki so bili med drugim podlaga za pripravo predloga tega zakona. Nobeden od navedenih naslovnikov ni podal pripomb, je pa Mestna občina Koper naknadno predlagala še spremembo veljavne ureditve, po kateri zapuščina brez dedičev vedno postane last Republike Slovenije.

S civilno družbo oziroma ciljnim skupinami, na katere se predlog zakona nanaša:

Prikaz sodelovanja z zainteresirano javnostjo je predstavljen v nadaljevanju pod točko 7 uvodne obrazložitve.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Zakon bo imel finančne posledice za državni proračun in ne bo imel finančnih posledic za druga javna finančna sredstva.

Finančne posledice predloga zakona so povezane z nižjimi stroški sodišč z objavami oklicev neznanim dedičem in upnikom, saj je predvideno, da se oklici ne bodo več objavljali v Uradnem listu Republike Slovenije.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona ni treba zagotoviti dodatnih sredstev v že sprejetem državnem proračunu.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 Prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

Predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom Evropske unije.

5.2 Prikaz ureditve v najmanj treh pravnih sistemih držav članic EU

ITALIJA

Če zapustnik ni napravil oporoke, so v Italiji osebe, poklicane k dedovanju: zakonec, potomci (otroci zapustnika in njegovi posvojenci), starši, stari starši, drugi sorodniki do šestega kolena in, če nikogar od navedenih ni, država. Bližnji dedni red izključuje bolj oddaljenega.

Rok, ki ga določi zakonodajalec za odpoved ali sprejem dediščine, je do 10 let od začetka dedovanja.

Da bi se izognili zastojem v postopku, je v členu 481 italijanskega Civilnega zakonika določen rok za sprejem dediščine: »Vsaka oseba, ki ima interes, lahko zahteva od sodišča, da določi rok, v katerem klicana stranka izjavi, ali sprejema dediščino ali se ji odpoveduje. Ko poteče ta rok, ne da bi se poklicani izjavil, izgubi pravico sprejeti dediščino.«

Država pridobi dediščino, ko so izpolnjeni naslednji pogoji:

- 1) vsi pravni nasledniki zapustnika v roku (10 let) ne sprejmejo dediščine ali se ji izrecno ne odpovejo;
- 2) zapustnik ni napravil oporoke in ni živ noben pravni naslednik do 6. stopnje.

Kadar obstaja negotovost, ali bo poklicani sprejel dediščino, se lahko za čas med trenutkom nastopa dedovanja, ki sovpada s smrtjo zapustnika, in trenutkom morebitnega sprejema, imenuje skrbnika, ki skrbi za ohranjanje in upravljanje zapuščine (t. i. insitut »Eredità Giacente«, člen 528 Codice civile). Obdobje Eredità Giacente se zaključi s sprejemom dediščine s strani enega od poklicanih, izrecno ali molče, z zastaranjem pravice do sprejema, ko preteče 10 let od začetka dedovanja, s prenosom zapuščine na državo ali z izčrpanostjo premoženja zapuščine (v tem primeru namreč ne bi ostalo nobeno premoženje, ki bi ga skrbnik lahko ohranil in upravljal).

POLJSKA:

Če ni znano, kdo so dediči, kje živijo, kako jim je ime in ali so sploh živi, je nujno določiti krog upravičenih dedičev s pomočjo javnega naznanila. Naznanilo objavi sodišče v prostorih pristojnega občinskega urada na območju zadnjega stalnega prebivališča ali kraja bivanja neznanega dediča oziroma, v drugih primerih, v

občinskem uradu, pristojnem za območje sedeža sodišča, razen če posebne določbe določajo drugače. Naznanilo se objavi tudi v tisku in Sodnem in gospodarskem nadzorniku – [Internetowy Monitor Sądowy i Gospodarczy \(imsig.pl\)](#), primer objave: [Wnioskodawca Alior Bank S.A. w Warszawie - Pozycja 872 - Numer 4/2023 \(6655\) z 5 stycznia 2023 r. - Internetowy Monitor Sądowy i Gospodarczy \(imsig.pl\)](#). Naznanilo vsebuje tudi zaprosilo dedičem, da se v treh mesecih po objavi naznanila javijo in dokažejo svoje dedne naslove, sicer jih sodišče lahko ne upošteva pri dedovanju.

ROMUNIJA:

Če se v enem letu in šestih mesecih od začetka zapuščinskega postopka ne pojavi noben dedič, notar na zahtevo katere koli zainteresirane osebe dediče pozove z javno objavo v kraju, kjer leži zapustnikovo nepremično premoženje, kot tudi v časopisih z višjo naklado. Če se v roku dveh mesecev od objave pri notarju ne zgłosi nobeden od dedičev, notar razglasi zapuščino za zapuščino brez dedičev. Ta nato preide v last občine, pod upravo katere je bilo območje, na katerem je bila zapuščina v času začetka zapuščinskega postopka.

SLOVAŠKA:

V skladu s slovaško zakonodajo pripade zapuščina brez dedičem državi v trenutku zapustnikove smrti. Sodišče mora identificirati vse dediče. Če je dedič neznan ali ni znano, kje se nahaja, mu sodišče določi procesnega skrbnika. Sodišče neznanega dediča obvesti o njegovi dedni pravici z javnim naznanilom, s katerim ga pozove, naj se sodišču ali skrbniku javi v roku, ki ne sme biti krajši od enega meseca od objave naznanila. Če tega ne stori, ne more biti udeleženec zapuščinskega postopka. Rok, v katerem se mora dedič javiti, je sodni rok.

FRANCIJA:

Zapuščino, katere dediči so neznan, razglasi notar. S tem tudi podeli upravljanje zapuščine skrbniku. Ta poskrbi za objavo obvestila v uradnem listu, s katerim obvesti o zapuščini upnike. Če je oseba umrla brez znanih dedičev, postane zapuščina last države. Vendar pa zapuščine ne preide na državo pred potekom štirih mesecev od začetka dedovanja in po opravljenih oglasnih formalnostih. Notar, ki je pristojen za urejanje dedovanja, iskanje dedičev lahko zaupa genealogu (rodoslovcu). Poleg tega je Imports.govt.fr leta 2022 odprl storitev iskanja prostih nepremičnin. Ta nova storitev omogoča iskanje prostih nepremičnin po imenu pokojnika, datumu in kraju smrti, česar se bodo lahko poslužili dediči.

HRVAŠKA:

Če se ne ve, kdo so dediči, sodišče z objavo v uradnem listu in z drugimi primernimi sredstvi povabi osebe, ki uveljavljajo dedno pravico, da se javijo na sodišču. Če nihče od dedičev ne pride v šestih mesecih od objave v uradnem listu, sodišče odloči, da zapustnikovo premoženje pride v last občine ali mesta. Na ta način dedič, ki bi se kasneje priglasil k dedovanju, ne izgubi pravice dedovati ali pravice zahtevati dediščino.

NEMČIJA:

Z izjemo Bavarske zapuščinska sodišča na splošno niso dolžna določiti dedičev po uradni dolžnosti. Celo na Bavarskem sodišče izpusti poizvedovanje za dediči, če dediščina ne obsega nepremičnega premoženja ali enakovrednih pravic in se v danih okoliščinah lahko domneva, da vrednost zapuščine ne presega stroškov pogreba.

S smrtjo osebe preide njeno celotno premoženje, vključno z vsemu dolgovi, neposredno in avtomatično na dediča oziroma dediče po samem zakonu. Ni treba, da se dedič zaveda svoje pravice dedovati, niti ni treba, da je ta pravica priznana s strani sodišča. Če ni premoženja, ni razpolaganja za primer smrti in določitev

dedičev na splošno ni potrebna. Dediči po navadi ne bodo zaprosili za potrdilo o dedovanju, če se lahko glede premoženja sporazumejo brez dokazovanja statusa dediča.

Vendar pa mora zapuščinsko sodišče v nekaterih primerih določiti dediče.

V postopkih v zvezi z zapuščino, v katerih morajo biti dediči določeni, kot na primer v postopku izdaje potrdila o dedovanju, mora zapuščinsko sodišče po uradni dolžnosti voditi poizvedbe za določitev dedičev.

Če se dedič odpove dediščini, zapuščinsko sodišče to sporoči osebi, ki ji na podlagi te odpovedi pripade zapuščina. V ta namen mora zapuščinsko sodišče določiti naslednjo upravičeno osebo. Ta odločitev ne vsebuje odločitve o pravici dedovati.

Zapuščinsko sodišče mora tudi zaščititi zapustnikovo premoženje, v obsegu, kot je potrebno, do sprejema zapuščine. Enako velja tudi, če je dedič neznan ali ni gotovo, ali je sprejel dediščino. V ta namen lahko zapuščinsko sodišče imenuje skrbnika dedičev. Njegove naloge določi zapuščinsko sodišče. Naloge obsegajo tako varovanje premoženja kot tudi iskanje neznanih dedičev.

Država deduje, če zapustnik nima zakonitih dedičev in ni napisal oporoke. Preden država postane dedič, mora biti opravljena poizvedba za dediči, ki pa mora biti neuspešna. Obseg poizvedbe določi zapuščinsko sodišče po prostem preudarku. Objavljen mora biti javni poziv z obvestilom o pravicah do zapuščine in z rokom. Vrsto objave in rok določajo predpisi, ki veljajo za postopek javne objave. Zahteva po objavi se lahko opusti, če so stroški objave glede na vrednost zapuščine nesorazmerno visoki.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Zaradi ukinitve obveznosti objav oklicev v Uradnem listu Republike Slovenije se bodo zmanjšali izdatki zapuščinskih sodišč. Po trenutno veljavnem ceniku objav, dostopnem na spletni strani podjetja Uradni list Republike Slovenije, d. o. o.³¹, je cena tipkane vrstice objave sodišč, kamor sodijo tudi oklici dedičem, 1,44 eur (brez DDV) oziroma 1,76 eur (z DDV).

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne bo imel posledic na obveznosti strank do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki:

Predlog zakona bo občinam omogočil lažje pridobivanje stavbnih zemljišč in s tem hitrejše prostorsko urejanje, poseljenost prostora in enakomeren prostorski razvoj občine.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo:

Predlog zakona ne bo imel posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje:

Predlog zakona bo omogočil oblikovanje občinske stanovanjske politike, kar bo pozitivno vplivalo na socialni položaj njenih prebivalcev.

³¹ <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/glasilo-uradni-list-rs/cenik-objav>

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

Predlog zakona bo zaradi možnosti pridobivanja stavbnih zemljišč s strani občin pozitivno vplival na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne bo imel posledic na druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Vlada oziroma resorno ministrstvo bo predstavilo zakon širši javnosti z javno oziroma spletno predstavitvijo sprejetega zakona, izvajala pa ga bodo zapuščinska sodišča.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

/

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Ministrstvo za pravosodje je dne 21. 12. 2023 predložilo prvi delovni osnutek predloga zakona v strokovno usklajevanje širšemu krogu strokovne in zainteresirane javnosti. S posebnim dopisom so bili k podaji pripomb in predlogov pozvani: Vrhovno sodišče RS, Notarska zbornica Slovenije, Odvetniška zbornica Slovenije, Državno odvetništvo RS, Zbornica izvršiteljev Slovenije in Zbornica upraviteljev Slovenije. Ministrstvo za pravosodje je prejelo mnenje Vrhovnega sodišča RS, Odvetniške zbornice Slovenije in Državnega odvetništva RS.

Državno odvetništvo RS na predlog zakona ni imelo pripomb, je pa opozorilo na problem, ki se pojavlja, ko država dobi v last nepremičnino v skladu s 142.a členom ZD. Država v tem primeru ne odgovarja za zapustnikove dolgove, hkrati pa ZD ne vsebuje določbe, v skladu s katero bi se bremena na taki nepremičnini izbrisala po uradni dolžnosti. Navedeno povzroča bodočim upravljavcem tako pridobljenih nepremičnin, ki so obremenjene z različnimi bremenmi, precejšnje težave z urejanjem premoženjskopравnih razmerij z nosilci in imetniki teh bremen, kar je povezano tudi z dodatnim delom in stroški. Predlagatelj tega dodatnega predloga ni vključil v ta predlog zakona, saj meni, da je možno izbris teh pravic, ko premoženje preide na Republiko Slovenijo (po predlogu zakona tudi na občino), doseči že skladno s splošnimi pravili. 154. člen Stvarnopravnega zakonika³² (SPZ) v drugem odstavku med drugim določa, da se izbris hipoteke lahko zahteva, če terjatev, zavarovana s hipoteko, preneha. Vrhovno sodišče RS je v 10. točki sklepa II Ips 101/2020 z dne 20. 10. 2021 zapisalo: »Če v šestih mesecih od oklica (upnik) ne sproži stečaja zapuščine, njegova terjatev ugasne in Republika Slovenija, ki postane lastnica zapuščine brez dedičev, ne odgovarja za dolgove zapustnikov. Upnikova terjatev ni le neiztožljiva, ampak preneha. S tem postane hipoteka vsebinsko izvotljena, vpis v zemljiški knjigi je le formalne narave.«. Glede na navedeno predlagatelj meni, da že veljavna zakonska ureditev Republiki Sloveniji omogoča izbris bremen.

Dne 26. 1. 2024 je Ministrstvo za pravosodje prejelo pripombe **Odvetniške zbornice Slovenije**, ki so jih zbornici posredovali njeni člani (med drugim tudi člani delovne skupine za nepravdne postopke pri Odvetniški zbornici Slovenije). Glede predloga zakona in njihovih pripomb ter predlogov je bil dne 7. 3. 2024 opravljen sestanek med predstavniki Ministrstva za pravosodje in Odvetniške zbornice Slovenije.

³² Uradni list RS, št. 87/02, 91/13 in 23/20.

Odvetniška zbornica podpira skrajšanje rokov v 142.a in 142.b členu zakona upnikom s šestih na tri mesece, ne strinja pa se s skrajšanjem rokov v zvezi z oklicem neznanim dedičem. Predlaga, da se o skrajšanju rokov ponovno razmisli.

Odvetniška zbornica Slovenije tudi pozdravlja nadomestitev določb o nabitju na sodno desko in objavi v Uradnem listu z objavo na spletni strani sodišča. V zvezi s tem predlaga nadgraditev spletnega iskalnika v smeri, ki bi omogočala iskanje po oklicih preko vnosa imena in priimka ter kraja bivanja umrle osebe, kar bi bistveno olajšalo iskanje. Predlagatelj meni, da predlog ne zahteva zakonskega urejanja in bo z njim seznanil Vrhovno sodišče RS.

Odvetniška zbornica Slovenije je predlaga tudi spremembo (prvotno predlagane) prehodne ureditve. Meni, da bi bilo ustrežnejše, da bi se novela zakona uporabljala tudi za zapuščinske postopke, ki so že v teku in še niso pravnomočno končani. Predlagatelj je predlog smiselno upošteval.

Odvetniška zbornica Slovenije je v svojih pripombah izpostavila, da se pred zapuščinskimi sodišči različno dolgo časa čaka na prvo obravnavo. Krajevna pristojnost sodišča torej vpliva na pravico stranke do odločanja v razumnem (primerljivem) roku. Čakanje na obravnavo tudi onemogoča razpolaganje z zapuščino (registracija vozila, razpolaganje z denarnimi sredstvi, ovira vodenja podjetja itd.). Zato Odvetniška zbornica predlaga, naj se v ZD doda možnost, da se v primeru, ko krajevno pristojno sodišče ne more zagotoviti prve obravnave v roku treh mesecev od sestave smrtovnice, stranke lahko odločijo, da se njihova zadeva dodeli drugemu stvarno pristojnemu sodišču v državi, oziroma da se uvede podobna rešitev, kot jo poznamo že glede razporejanja obravnav v zemljiškoknjižnih zadevah. Predlagatelj pojasnjuje, da je bilo na zgoraj navedenem sestanku z Odvetniško zbornico Slovenije dogovorjeno, da ta predlog ne bo del tega predloga zakona, Ministrstvo za pravosodje pa v nadaljevanju preuči možnost zakonske ureditve predlagane rešitve.

Odvetniška zbornica Slovenije je v svojih pripombah izpostavila tudi težavo neurejenega zemljiškoknjižnega stanja, ki izhaja iz primerov, ko je zapustnik imel zadnje običajno prebivališče v tujini. V krog oseb, ki lahko zahtevajo izdajo evropskega potrdila o dedovanju ne spada zemljiškoknjižni solastnik ali druga oseba, ki ima pravni interes za ureditev zemljiškoknjižnega stanja. Dediči – solastniki nepremičnine, ki bi lahko pridobili evropsko potrdilo o dedovanju, pa zato nimajo interesa. Zainteresirane osebe same ne morejo pridobiti evropskega potrdila o dedovanju, kar lahko predstavlja hudo oviro v pravnih in nepravnih postopkih (npr. pri delitvi solastnine na določeni nepremičnini). Odvetniška zbornica Slovenije predlaga, naj se začne iskati mogoče rešitve. Predlagatelj pojasnjuje, da je bilo na omenjenem sestanku z Odvetniško zbornico Slovenije dogovorjeno, da Ministrstvo za pravosodje preuči, ali je predlog, po katerem lahko izdajo evropsko potrdilo o dedovanju od za dedovanje pristojnega sodišča zahteva tudi solastnik nepremičnine s prebivališčem v državi, kjer nepremičnina leži, povezan s spremembo ureditve po Uredbi o dedovanju³³ ali bi bilo mogoče najti drugo rešitev.

Odvetniška zbornica Slovenije predlaga tudi spremembo petega odstavka 28. člena ZD, s čimer bi se po njenem mnenju preprečilo zaobid določb, ki ščitijo pravice nujnih dedičev, in sicer tako, da bi se besedilo »v zadnjem letu« nadomestilo z besedama »za časa«. Veljavna določba namreč določa, da se ob ugotavljanju vrednosti zapuščine v obračun doda vrednost daril, ki jih je zapustnik v zadnjem letu svojega življenja dal drugim osebam, ki niso dediči, razen običajnih manjših daril. Predlagatelj tega predloga ni upošteval, saj sprememba ureditve v delu, ki se nanaša na nujne dediče in nujne deleže, terja širšo strokovno razpravo. Ministrstvo za pravosodje in Odvetniška zbornica Slovenije bosta v letošnjem letu organizirala okroglo mizo, ki bo potekala na temo ureditve nujnih dedičev in nujnih deležev ter bo odprta za širšo strokovno javnost.

Predlog za spremembo 28. člena ZD je dne 22. 1. 2024 podala tudi Odvetniška pisarna Ostrožnik.³⁴ Poleg tega je podprla ureditev, po kateri bodo oklici objavljeni na spletni strani sodišča in ne več v Uradnem listu,

³³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012R0650>

³⁴ Odvetniška pisarna Ostrožnik je predlagala novi a1. člen, ki naj bi določal, da se pri izračunu nujnega deleža ali zakonitega deleža upoštevajo vsa darila, ki so bila dana vnukom, pravnukom itd., torej vsem potomcem v ravni liniji, in drugim osebam, ki niso zakoniti dediči,

saj ga po njenem mnenju bere izjemno majhno število potencialnih dedičev, z objavo na spletni strani sodišča pa se večja dostopnost za potencialne dediče po celotni Sloveniji in v tujini. Pomislek pa je Odvetniška pisarna Ostrožnik izrazila glede predloga za skrajšanje rokov. Po njenem mnenju roki po veljavni ureditvi niso predolgi in bi njihovo skrajševanje vplivalo na pravno varnost. Odvetniška pisarna Ostrožnik je izrazila pomislek tudi glede prehodne določbe in predlagala, naj se določba glasi: »Zapuščinski postopki, ki so se začeli do uveljavitve tega zakona in zapuščinski postopki, ki so že v teku, se dokončajo po določbah zakona o dedovanju.«. Predlagatelj pripombe Odvetniške pisarne Ostrožnik v zvezi s krajšanjem roka ni mogel upoštevati, saj gre za bistveno rešitev tega predloga zakona. Kot že navedeno v obrazložitvi predloga zakona, je predlagatelj pri oblikovanju teh rešitev sledil predlogu Delovne skupine Vrhovnega sodišča RS za analizo vzrokov za podaljševanje časa reševanja zadev in zmanjšanja števila rešenih zadev, pri čemer ocenjuje, da je krajšanje rokov glede na sodobne načine komunikacije in visoko stopnjo digitalizacije ter dostopnosti svetovnega spleta primerno in ustrezno, v prid tej rešitvi pa govori tudi primerjalno pravni prikaz ureditev v drugih državah.

Dne 12. 2. 2024 je pripombe posredovalo **Vrhovno sodišče RS**. V svojem mnenju je posredovalo mnenja okrajnih sodišča, priložilo pa je tudi mnenje Projektne skupine PUND pri Vrhovnem sodišču RS. Okrajna sodišča večinoma podpirajo skrajšanje rokov (tako tistega, ki se nanaša na odziv neznanih dedičev, kot tistega, ki se nanaša na odziv neznanih upnikov), razen enega okrajnega sodišča, ki meni, da bi bilo primerneje določiti rok šestih mesecev. Glede ureditve v prehodni določbi, kot je bila posredovana v strokovno usklajevanje, sta se strinjali dve okrajni sodišči, večina sodišč pa je predlagala, da naj se do uveljavitve tega zakona začeti zapuščinski postopki, v katerih je bil oklic že izdan in objavljen, dokončajo po določbah sedaj veljavnega zakona, vsi ostali postopki (kjer do uveljavitve sprememb oklic še ni bil izdan), pa naj se nadaljujejo po določbah spremenjenega zakona. Predlagatelj je upošteval večinsko mnenje okrajnih sodišče glede prehodne določbe.

V dopisu Vrhovnega sodišča RS so posebej navedeni predlogi Okrajnega sodišča v Ljubljani, ki je predlagalo sledeče glede ureditve v ZD: za pravico bratov in sester kot dedičev drugega dednega reda do nujnega deleža, ob razpoložljivih socialnih transferjih, je namreč pogoj, da nimajo sredstev za preživljanje, praviloma neizpolnjen, zastavlja pa se tudi vprašanje primernosti omejevanja svobode testiranja za tako širok krog ljudi, status zakonca, ki deduje v prvem ali v drugem dednem redu ustvarja neenak položaj in bi bilo smiselno, da ostane le v prvem dednem redu, obveščanje centra za socialno delo v primeru imenovanja skrbnika zapuščine je nepotrebno (131. člen ZD), institut ločitve zapuščine je smiseln le v primeru, da gre za prezadolženega dediča, kar pa ni zakonski pogoj in se je glede tega izrekla tudi že sodna praksa, v praksi pa prihaja še do dodatnih zapletov, ko so ažurni (in glede na kratek rok, ki teče od smrti, hitri) upniki napoteni na vložitev ustreznih sredstev za izterjavo, ne da bi bila hkrati taka možnost dana tudi drugim, npr. s sočasnim oklicem upnikom. Predlagatelj navedenih predlogov ni upošteval, saj presegajo okvir urejanja vsebin, ki jih zasleduje s tem predlogom zakona. Je pa predlagatelj v predlog zakona vključil predlog, po katerem bi bila izjava o odpovedi dediščini lahko dana na zapisnik tudi pred strokovnim sodelavcem. Glede na sicer veljavno ureditev (v skladu s prvim in drugim odstavkom 208. člena ZD mora izjava o odpovedi dediščini podpisati dedič, ki se odpoveduje dediščini, sam ali pa njegov zastopnik; podpisa na izjavi o odpovedi dediščini, ki se predloži sodišču, ni treba overiti; sodišče pa v dvomu lahko zahteva overitev pisne izjave o odpovedi dediščini oziroma pooblastila) namreč ni videti razloga, da ne bi izjav o odpovedi dediščini sprejel na zapisnik strokovni sodelavec.

Projektna skupina PUND v svojem mnenju z namenom, da bi oklic dejansko dosegel poklicane, predlaga izboljšavo spletišča sodisce.si na način, da bi bile predmetne objave lažje dostopne oziroma čim bolj vidne,

---

s strani zapustnika, npr. pokojnega dedka, prababice. Pri tem izračunu naj bi se upošteval daljši časovni presek (kadarkoli v življenju zapustnika) in ne samo zadnje leto, kot je določeno sedaj. Po predlogu bi se peti odstavek 28. člena glasil: »Temu se doda vrednost daril, ki jih je zapustnik za časa svojega življenja dal drugim osebam, ki niso zakoniti dediči, razen običajnih manjših daril.«. Skladno z dodano določbo bi se moral po predlogu Odvetniške pisarne Ostrožnik prilagoditi tudi predlog prehodne določbe, ki bi se glasil: »Določbe 1.a člena tega zakona se uporabljajo za dediščine, v katerih postopek do uveljavitve tega zakona še ni začel in za dediščine, v katerih postopek do uveljavitve tega zakona še ni pravnomočno končan.«. Svoj predlog Odvetniška pisarna Ostrožnik utemeljuje z zmanjšanjem možnosti medsebojnega izigravanja zakonitih dedičev in odpravo neenakosti med zakonitimi dediči in drugimi osebami.

ažurno vodene ter uporabniki tudi na spletni strani opozorjeni na začetek teka rokov. Predlagatelj predlog pozdravlja, vendar meni, da po svoji vsebini ne more biti predmet zakonskega urejanja.

Na predlog zakona sta se prek spletnega portala eUprava odzvala tudi dva posameznika. Pobudnik D. S. je predlagal, naj se v predlogu zakona uredi tudi področje nujnega dedovanja. Menil je, da je veljavna ureditev tega področja verjetno protiustavna, gotovo pa se z njo prekomerno posega v zapustnikovo svobodo razpolaganja s premoženjem ter svobodo pogodbenega razpolaganja in bi verjetno klonila že pri testu legitimnosti zaradi preširokega kroga nujnih dedičev in zaradi določitve fiksne deleža, pa tudi, ker pravice nujnega deleža ne pogojuje več eksistenčna ogroženost dedičev. Po mnenju D. S. veljavna ureditev nujnih deležev prekomerno posega tudi v ustavno pravico do zasebne lastnine. Obstoj nujnih deležev je mogoče opravičiti predvsem s tem, da se z njim zagotavlja življenjska eksistenca zapustnikovih otrok. Ta pogoj omejuje zapustnikovo svobodo testiranja v najmanjši možni meri, saj ima tako pravica do nujnega deleža funkcijo pravice do preživetja, posebej ob izkazani okoliščini, ko je ta otrok skrbel za zapustnika zaradi določenih okoliščin in se s tem odpovedal karieri in službi. Kot že navedeno, predlagatelj predloga ni upošteval, saj je treba v zvezi z institutom nujnega deleža opraviti široko strokovno razpravo. V ta namen bosta Ministrstvo za pravosodje in Odvetniška zbornica Slovenije v letošnjem letu organizirala okroglo mizo, ki bo potekala na temo ureditve nujnih dedičev in nujnih deležev ter bo odprta za širšo strokovno javnost. Pobudnik A. K. pa je izrazil pomisleke na predlagano ureditev, ki nadomešča objavo oklica neznanim dedičem in upnikom na sodni deski z objavo na spletnih straneh sodišč. Predlagal je, naj se predlagana besedna zveza »na spletni strani sodišča« dopolni z »in nabije na sodno desko sodišča«. Svoj predlog je utemeljil s tem, da vsi prebivalci nimajo dostopa do interneta niti ni to njihova pravica ali obveznost. Zato je nujno omogočiti prebivalcem dostop do fizične oblike dokumenta. Po njegovem mnenju objavljeni predlog sprememb zakona povzroča neenakost pred zakonom, kar po ustavi ni dopustno. Predlagatelj je pobudo smiselno upošteval in v predlogu zakona ohranil tudi objavo na (fizični) sodni deski sodišča.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN

Pri pripravi predloga zakona ni proti plačilu sodeloval noben zunanji strokovnjak ali pravna oseba.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Andreja Katič, ministrica za pravosodje,
- mag. Andreja Kokalj, državna sekretarka,
- Miha Verčko, generalni direktor Direktorata za civilno pravo.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, Uradni list RS, št. 13/94 – ZN, 40/94 – odl. US, 117/00 – odl. US, 67/01, 83/01 – OZ, 73/04 – ZN-C, 31/13 – odl. US in 63/16) postane v 9. členu besedilo člena prvi odstavek.

Za prvim odstavkom se doda nov drugi odstavek, ki se glasi:

»(2) Ne glede na prejšnji odstavek postane nepremičnina, ki leži na območju stavbnih zemljišč, last občine, na območju katere leži, razen če se zapuščina brez dedičev prenese v stečajno maso stečaja zapuščine brez dedičev.«.

2. člen

V 130. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Če se po preteku treh mesecev od objave oklica ne zgledi noben dedič, se zapuščina razglasi za lastnino Republike Slovenije, nepremičnina, ki leži na območju stavbnih zemljišč, pa za lastnino občine, na območju katere leži, in izroči pristojnemu organu Republike Slovenije oziroma občine, razen če se takšna zapuščina prenese v stečajno maso stečaja zapuščine brez dedičev.«.

V tretjem odstavku se za besedo »Slovenije« dodata besedi »oziroma občini«.

3. člen

V petem poglavju prvega dela se naslov tretjega podpoglavja spremeni tako, da se glasi:

»III. ODGOVORNOST DEDIČA, REPUBLIKE SLOVENIJE IN OBČINE ZA ZAPUSTNIKOVE DOLGOVE«.

4. člen

V 142.a členu se v prvem odstavku za besedo »Slovenije« dodata besedi »oziroma občine«, besedi »ne odgovarja« pa se nadomestita z besedilom »in občina ne odgovarjata«.

V drugem odstavku se za besedo »objavi« doda besedilo »na oglasni deski in na spletni strani sodišča«, za besedo »Slovenijo« pa se dodajo vejica in besedilo »če je del zapuščine nepremičnina, ki leži na območju stavbnih zemljišč, tudi občino, na območju katere taka nepremičnina leži,«.

V tretjem odstavku se v 4. točki za besedo »Slovenijo« doda besedilo »oziroma na občino, če je del zapuščine tudi nepremičnina, ki leži na območju stavbnih zemljišč«, besedi »ne odgovarja« pa se nadomestita z besedilom »in občina ne odgovarjata«.

V četrtem odstavku se v 4. točki beseda »šestih« nadomesti z besedo »treh«.

5. člen

V 142.b členu se v prvem odstavku beseda »šestih« obakrat nadomesti z besedo »treh«.

6. člen

V 169. členu se v prvem odstavku besedilo »in sprejemanje izjav o odpovedi dediščini« črta.

V drugem odstavku se besedilo »Druge izjave in« nadomesti z besedilom »Izjave o odpovedi dediščini in druge«.

7. člen

V 197. členu se v drugem odstavku za besedo »Slovenije« dodata besedi »oziroma občine«.

8. člen

V 206. členu se v prvem odstavku besedi »enem letu« nadomestita z besedama »treh mesecih«, besedilo »v Uradnem listu Republike Slovenije« pa nadomesti z besedilom »na spletni strani sodišča«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(2) Oklic se objavi na oglasni deski in na spletni strani sodišča, po potrebi pa tudi na drug primeren način.«.

9. člen

V 225. členu se v prvem odstavku besedilo »v Uradnem listu Republike Slovenije« nadomesti z besedilom »na spletni strani sodišča«.

V drugem odstavku se besedilo »nabije na sodno desko sodišča in objavi v Uradnem listu Republike Slovenije« nadomesti z besedilom »objavi na oglasni deski in na spletni strani sodišča«.

10. člen

V 227. členu se v tretjem odstavku besedilo »nabije na sodno desko sodišča in objavi v Uradnem listu Republike Slovenije« nadomesti z besedilom »objavi na oglasni deski in na spletni strani sodišča«.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

11. člen

Zapuščinski postopki, ki so se začeli do uveljavitve tega zakona, in je v njih sodišče že objavilo oklic po 130., 142.a, 206., 225. ali 227. členu zakona se nadaljujejo in dokončajo po določbah Zakona o dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, Uradni list RS, št. 13/94 – ZN, 40/94 – odl. US, 117/00 – odl. US, 67/01, 83/01 – OZ, 73/04 – ZN-C, 31/13 – odl. US in 63/16).

12. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

1. Rok za odziv na oklic oziroma obvestilo:

K 2., 4., 5. in 8. členu:

S predlaganim 2. členom se spreminjata drugi in tretji odstavek 130. člena ZD. Rok za odziv na oklic ureja prvi odstavek, ki v veljavnem besedilu za postopek v primeru neznanih dedičev določa, da se zapuščina razglasi za lastnino Republike Slovenije in izroči pristojnemu organu Republike Slovenije, razen če se takšna zapuščina prenese v stečajno maso stečaja zapuščine brez dedičev, če se po preteku enega leta od objave oklica ne zglesi noben dedič. Predlagano je, da se rok enega leta nadomesti z rokom treh mesecev.

S predlogom 4. člena se med drugim spreminja 4. točka četrtega odstavka 142.a člena ZD, ki določa, da oklic neznanim upnikom vsebuje poziv upnikom, da lahko v šestih mesecih od dneva objave oklica zahtevajo, da se zapuščina brez dedičev prenese v stečajno maso zapuščine brez dedičev v skladu z določbami 142.b člena ZD. Predlagano je, da se rok šestih mesecev nadomesti z rokom treh mesecev.

S predlaganim 5. členom se posega v prvi odstavek 142.b člena ZD, ki določa, da lahko upnik zahteva, da se zapuščina brez dedičev prenese v stečajno maso zapuščine brez dedičev, če v šestih mesecih po prejemu obvestila o zapuščini brez dedičev oziroma v šestih mesecih od dneva objave oklica, če gre za neznanega upnika, prijavi to zahtevo v zapuščinskem postopku in vloži predlog za začetek stečaja zapuščine brez dedičev. Tudi tu je predlagano skrajšanje roka s šestih na tri mesece.

S predlogom 8. člena se drugače kot do sedaj ureja vabilo z oklicem. Prvi odstavek 206. člena ZD določa, da sodišče v primeru, ko se ne ve, ali je kaj dedičev, povabi z oklicem tiste, ki mislijo, da imajo pravico do dediščine, da se prigrasijo sodišču v enem letu od objave oklica v Uradnem listu Republike Slovenije. Enoletni rok se nadomešča z rokom treh mesecev.

Predlagatelj meni, da so v veljavnem ZD določeni roki za odziv na oklice neznanim dedičem ali upnikom oziroma za odziv na obvestilo sodišča o zapuščini brez dedičev predolgi. Glede na to, da okrajna sodišča že sedaj objavljajo oklice na svojih spletnih straneh in da je možna seznanitev z oklicem tudi prek enotnega spletnega portala Sodstvo Republike Slovenije, predlagatelj ne vidi razloga za tako dolge roke, kot jih določa veljavni ZD. Zakonska ureditev dedovanja je bila oblikovana še v času, ko sta bila edina načina, na katera se je lahko potencialni dedič oziroma upnik seznanil z obstojem in potekom nekega zapuščinskega postopka, prubitje oklica na fizično sodno desko ali njegova objava v tiskanem izvodu Uradnega lista Republike Slovenije. V današnjem času elektronske objave omogočajo enostavno in hitro seznanitev tudi krajevno oddaljenim dedičem in upnikom, ki sicer brez znatnega časovnega in finančnega vložka ne bi imeli možnosti dostopa do fizične objave oklica. Zato je predlagatelj sledil uvodoma omenjenemu Poročilu delovne skupine Vrhovnega sodišča RS za analizo vzrokov za podaljševanje časa reševanja zadev in zmanjšanja števila rešenih zadev in pripravil predlog krajših rokov v 130., 142.a, 142.b in 206. členu ZD.

2. Objava oklica:

K 4., 8., 9. in 10. členu:

S predlaganim 4. členom ZD se med drugim posega tudi v drugi odstavek 142.a člena ZD, ki določa, da zapuščinsko sodišče, preden izda sklep po 219. členu (z njim določi, da se zapuščina brez dedičev izroči organu, pristojnemu za gospodarjenje s posamezno vrsto premoženja), objavi oklic neznanim

upnikom ter obvesti Republiko Slovenijo in znane upnike o zapuščini brez dedičev. Predlagano je, da se omenjeni oklic objavi na oglasni deski sodišča in na spletni strani sodišča.

S predlogom 8. člena ZD se spreminja prvi odstavek 206. člena ZD, po katerem sodišče v primeru, ko se ne ve, ali je kaj dedičev, povabi z oklicem tiste, ki mislijo, da imajo pravico do dediščine, da se prigrasijo sodišču v enem letu od objave oklica v Uradnem listu Republike Slovenije. Način objave se spremeni tako, da se objava v Uradnem listu Republike Slovenije nadomesti z objavo na spletni strani sodišča, kot način seznanitve z oklicem pa še naprej ostajata objava oklica na oglasni deski in možnost objave na drug primeren način.

S predlaganim 9. členom se spreminjata prvi in drugi odstavek 225. člena ZD, ki za primere, ko je za zapuščinsko obravnavo pristojen organ tuje države, določata, da izda sodišče v Republiki Sloveniji, na katerega območju je zapustnik umrl, po prejemu smrtonovice oklic, s katerim povabi vse osebe v Republiki Sloveniji, ki imajo kakšne zahteve do zapuščine kot dediči, volilnojemniki ali upniki, naj v oklicnem roku, ki ne sme biti krajši kot 30 dni in ne daljši kot šest mesecev in ki teče od dneva objave oklica v Uradnem listu Republike Slovenije, prigrasijo svoje zahteve, ker bo sicer premočno premoženje iz zapuščine izročilo pristojnemu organu tuje države ali osebi, ki jo ta organ pooblasti za prevzem tega premoženja. Oklic se nabije na sodno desko sodišča in objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, po potrebi pa tudi na drug primeren način; en izvod oklica se pošlje najbližjemu diplomatsko-konzularnemu predstavniku ustrezne tuje države v Republiki Sloveniji. V prvem odstavku 225. člena se objava v Uradnem listu Republike Slovenije nadomesti z objavo na spletni strani sodišča, v drugem odstavku navedenega člena pa je po novem določeno, da se oklic objavi na oglasni deski sodišča in na spletni strani sodišča, hkrati pa ostaja možnost objave na drug primeren način.

227. člen ZD določa, da sodišče v primeru, da je za zapuščinsko obravnavo po tujem državljanu glede njegovega premočnega premoženja pristojen tuj organ, in vsi dediči, ki so v Republiki Sloveniji, predlagajo, naj opravi obravnavo sodišče v Republiki Sloveniji, z oklicem povabi vse dediče in volilnojemnike zunaj Republike Slovenije, da uveljavijo ugovor nepristojnosti sodišča v Republiki Sloveniji. V tretjem odstavku navedenega člena je določeno, da se oklic nabije na sodno desko sodišča in objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, po potrebi pa tudi na kakšen drug primeren način; en izvod oklica se pošlje najbližjemu diplomatsko-konzularnemu predstavniku ustrezne tuje države v Republiki Sloveniji. V skladu s predlogom 10. člena se nabitje oklica na sodno desko in njegova objava v Uradnem listu Republike Slovenije nadomestita z objavo oklica na oglasni deski sodišča in na spletni strani sodišča, ostaja pa še vedno tudi možnost objave na drug primeren način. Prav tako ostane v veljavi določba, po kateri se izvod oklica pošlje najbližjemu diplomatsko-konzularnemu predstavniku ustrezne tuje države v Republiki Sloveniji.

Predlagatelj meni, da glede na to, da sodišča že sedaj poleg drugih objav na svojih spletnih straneh objavljajo tudi oklice neznanim dedičem in oklice neznanim upnikom, ter da so oklici objavljeni tudi na spletnem portalu Sodstva Republike Slovenije, objava v Uradnem listu Republike Slovenije ni več potrebna. Objavo na oglasni deski pa je predlagatelj kljub temu ohranil, saj so v okviru priprav predloga zakona okrajna sodišča podala stališče, da ukinitve objave na oglasni deski sodišča ni potrebna, saj sodišč finančno ne obremenjuje (kot jih na primer obremenjuje objava v Uradnem listu Republike Slovenije).

3. Prenos zapuščine brez dedičev na občino:

K 1., 2., 3., 4. in 7. členu:

Do uveljavitve novele ZD-B v letu 2001 je v skladu z 9. členom ZD postala zapuščina brez dedičev družbena lastnina. Izročila se je pristojni občini oziroma kmetijski zemljiški skupnosti, če je šlo za kmetijsko zemljišče. Po noveli ZD-B pa se v skladu z 9. členom ZD lastništvo zapuščine brez dedičev

(razen če se prenese v stečajno maso stečaja zapuščine brez dedičev) prenese na Republiko Slovenijo. Več slovenskih občin se pri načrtovanju upravljanja s prostorom in s tem povezanega nadaljnega razvoja občine srečuje s težavami pri pridobivanju stavbnih zemljišč. Postopek pridobivanja je dolgotrajen in zapleten. V izogib temu predlagatelj predlaga spremembo veljavne ureditve ZD, po kateri občina po zakonu postane lastnica stavbnega zemljišča, ki spada v zapuščino brez dedičev, ob pogoju, ki velja tudi za državo, da se takšna zapuščina ne prenese v stečajno maso stečaja zapuščine brez dedičev.

S predlogom 1. člena se določa, da postane nepremičnina, ki leži na območju stavbnih zemljišč, last občine, na območju katere leži, razen če se zapuščina brez dedičev prenese v stečajno maso stečaja zapuščine brez dedičev. Druge nepremičnine in druge stvari, ki sodijo v zapuščino, pa še vedno postanejo last Republike Slovenije. V skladu s to spremembo se spremeni tudi naslov tretjega podpoglavja prvega dela v petem poglavju tako, da je med subjekti, ki odgovarjajo oziroma ne odgovarjajo za zapustnikove dolgove navedena tudi občina. Po predlogu 4. člena velja, da tudi občina ne odgovarja za zapustnikove dolgove, če je postala lastnica stavbnega zemljišča kot (dela) zapuščine brez dedičev. Potrebna je tudi sprememba drugega odstavka 197. člena ZD, ki v zvezi z razglasitvijo pogrešane ali uničene oporoke po novem določa veljavnost sporazuma prizadetih o obstoju oporoke ter o njeni obliki in vsebini samo s soglasjem pristojnega organa tudi v primeru, da bi zapuščina postala lastnina občine.

4. Ostale določbe:

K 6. členu:

169. člen ZD določa, da je lahko odpoved dedovanju dana samo pred sodnikom, čeprav je tudi sprejem dediščine dedna izjava, ki ima enak pomen (in je tudi nepreklicna). Pri tem prisotnost sodnika ni nujno potrebna in je lahko dana tudi pred strokovnim sodelavcem. Predlagatelj je sledil predlogu Okrajnega sodišča v Ljubljani in s predlogom 6. člena predloga zakona določil, da se izjava o odpovedi dediščini lahko da tudi na zapisnik pred strokovnim sodelavcem.

K 11. členu:

Določa se, da se zapuščinski postopki, ki so se začeli do uveljavitve tega zakona, in je v njih sodišče že objavilo oklic po 130., 142.a, 206., 225. ali 227. členu zakona se nadaljujejo in dokončajo po določbah Zakona o dedovanju (Uradni list SRS, št. 15/76, 23/78, Uradni list RS, št. 13/94 – ZN, 40/94 – odl. US, 117/00 – odl. US, 67/01, 83/01 – OZ, 73/04 – ZN-C, 31/13 – odl. US in 63/16). Sicer pa določbe zakona začnejo veljati in se uporabljajo tudi v že začelih zapuščinskih postopkih.

K 12. členu:

Predlagan je običajni 15-dnevni rok za uveljavitev zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

9. člen

Zapuščina brez dedičev postane lastnina Republike Slovenije, razen če se takšna zapuščina prenese v stečajno maso stečaja zapuščine brez dedičev.

130. člen

(1) Če ni znano, ali je kaj dedičev, pozove sodišče z oklicem tiste, ki mislijo, da imajo pravico do dediščine, naj se priglasijo sodišču.

(2) Če se po preteku enega leta od objave oklica ne zglesi noben dedič, se zapuščina razglasi za lastnino Republike Slovenije in izroči pristojnemu organu Republike Slovenije, razen če se takšna zapuščina prenese v stečajno maso stečaja zapuščine brez dedičev.

(3) Dedič, ki se zglesi potem, ko je bila zapuščina izročena pristojnemu organu Republike Slovenije, ima pravico zahtevati, da se mu izroči zapuščina oziroma pripadajoči delež v rokih iz 141. člena tega zakona.

(4) To pravico ima tudi dedič ob pogojih zakona o dedovanju kmetijskih gospodarstev.

III. ODGOVORNOST DEDIČA IN REPUBLIKE SLOVENIJE ZA ZAPUSTNIKOVE DOLGOVE

142.a člen

(1) Če postane zapuščina lastnina Republike Slovenije na podlagi 9. člena tega zakona, Republika Slovenija ne odgovarja za zapustnikove dolgove.

(2) Preden zapuščinsko sodišče izda sklep po 219. členu tega zakona, objavi oklic neznanim upnikom ter obvesti Republiko Slovenijo in znane upnike o zapuščini brez dedičev.

(3) Obvestilo o zapuščini brez dedičev vsebuje:

1. podatke o zapustniku (osebno ime, datum rojstva, zadnje stalno in začasno prebivališče, datum smrti ali razglasitve za mrtvega),
2. opravilno številko zapuščinske zadeve,
3. podatke o premoženju, ki sestavlja zapuščino, in zapustnikovih obveznostih,
4. opozorilo, da bo zapuščina brez dedičev prešla na Republiko Slovenijo, če noben upnik ne bo pravočasno vložil zahteve za prenos te zapuščine v stečajno maso stečaja zapuščine, in da Republika Slovenija ne odgovarja za zapustnikove dolgove.

(4) Oklic neznanim upnikom vsebuje:

1. podatke iz 1. in 2. točke prejšnjega odstavka,
2. opozorilo iz 4. točke prejšnjega odstavka,
3. pojasnilo, da lahko pri zapuščinskem sodišču pridobijo podatke o premoženju, ki sestavlja zapuščino, in zapustnikovih obveznostih ter
4. poziv upnikom, da lahko v šestih mesecih od dneva objave oklica zahtevajo, da se zapuščina brez dedičev prenese v stečajno maso zapuščine brez dedičev v skladu z določbami 142.b člena tega zakona.

142.b člen

(1) Upnik lahko zahteva, da se zapuščina brez dedičev prenese v stečajno maso zapuščine brez dedičev, če v šestih mesecih po prejemu obvestila o zapuščini brez dedičev oziroma v šestih mesecih od dneva objave oklica, če gre za neznanega upnika:

1. prijavi to zahtevo v zapuščinskem postopku in
2. vložijo predlog za začetek stečaja zapuščine brez dedičev.

(2) Prijavi zahteve za prenos zapuščine v stečajno maso zapuščine brez dedičev mora upnik priložiti potrdilo o vložitvi predloga za začetek stečaja zapuščine brez dedičev.

169. člen

(1) Izvedbo dokazov in sprejemanje izjav o odpovedi dediščini opravlja sodnik z zapisnikarjem.

(2) Druge izjave in predloge strank lahko sprejemajo na zapisnik tudi strokovni sodelavci.

197. člen

(1) Če je pisna oporoka izginila ali je bila brez zapustnikove volje uničena, pa med prizadetimi ni spora o tem, da je obstajala, o obliki, v kateri je bila sestavljena, o načinu, kako je izginila ali bila uničena in tudi ne o njeni vsebini, zasliši zapuščinsko sodišče o tem vse prizadete osebe in izvede po njihovih predlogih potrebne dokaze, nato pa razglasi ta zapisnik po določbah, ki veljajo za razglasitev pisne oporoke.

(2) Če bi zapuščina, ko ne bi bilo oporoke, postala lastnina Republike Slovenije, velja sporazum prizadetih o obstoju oporoke ter o njeni obliki in vsebini samo s soglasjem pristojnega organa.

(3) Če so med prizadetimi osebe, ki niso sposobne same skrbeti za svoje zadeve, velja sporazum iz prvega in drugega odstavka tega člena samo s soglasjem pristojnega centra za socialno delo.

206. člen

(1) Če se ne ve, ali je kaj dedičev, povabi sodišče z oklicem tiste, ki mislijo, da imajo pravico do dediščine, da se prigrasijo sodišču v enem letu od objave oklica v Uradnem listu Republike Slovenije.

(2) Oklic se nabije na sodno desko sodišča in objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, po potrebi pa tudi na drug primeren način. Če zapuščino sestavlja premoženje majhne vrednosti, se oklic objavi samo na sodni deski sodišča.

(3) Po prvem in drugem odstavku tega člena ravna sodišče tudi, če je dediču postavljen začasni zastopnik zato, ker je prebivališče neznano, pa nima pooblaščenca, ali zato, ker živi dedič ali njegov zakoniti zastopnik, ki nima pooblaščenca, v tujini, vročitev pa se ni mogla opraviti.

(4) Po preteku roka iz prvega odstavka tega člena opravi sodišče zapuščinsko obravnavo na podlagi izjave postavljenega skrbnika in podatkov, s katerimi razpolaga.

225. člen

(1) Kadar je za zapuščinsko obravnavo pristojen organ tuje države, izda sodišče v Republiki Sloveniji, na katerega območju je zapustnik umrl, po prejemu smrtovnice oklic, s katerim povabi vse osebe v Republiki Sloveniji, ki imajo kakšne zahtevke do zapuščine kot dediči, volilojemniki ali upniki, naj v

oklicnem roku, ki ne sme biti krajši kot 30 dni in ne daljši kot šest mesecev in ki teče od dneva objave oklica v Uradnem listu Republike Slovenije, priglasijo svoje zahteve, ker bo sicer premožno premoženje iz zapuščine izročilo pristojnemu organu tuje države ali osebi, ki jo ta organ pooblasti za prevzem tega premoženja.

(2) Oklic se nabije na sodno desko sodišča in objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, po potrebi pa tudi na drug primeren način; en izvod oklica se pošlje najbližjemu diplomatsko-konzularnemu predstavniku ustrezne tuje države v Republiki Sloveniji.

(3) Ne izda se oklic, če vrednost zapuščine, brez odbitka dolgov, ne presega 2.000 eurov.

(4) Če se ne izda oklic, se zapuščina ne sme izročiti, dokler ne pretečejo trije meseci od dneva smrti tujega državljana.

227. člen

(1) Če je za zapuščinsko obravnavo po tujem državljanu glede njegovega premožnega premoženja pristojen tuj organ, pa predlagajo vsi dediči, ki so v Republiki Sloveniji, naj opravi obravnavo sodišče v Republiki Sloveniji, povabi sodišče vse dediče in volilojemnike zunaj Republike Slovenije, naj v šestih mesecih od vročitve vabila uveljavijo ugovor nepristojnosti sodišča v Republiki Sloveniji, ker bo sicer to sodišče opravilo zapuščinsko obravnavo.

(2) Znani dediči, za katerih prebivališče se ne ve, se povabijo z oklicem.

(3) Oklic se nabije na sodno desko sodišča in objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, po potrebi pa tudi na kakšen drug primeren način; en izvod oklica se pošlje najbližjemu diplomatsko-konzularnemu predstavniku ustrezne tuje države v Republiki Sloveniji.

(4) Če nobeden od dedičev in volilojemnikov ne uveljavi ugovora nepristojnosti sodišča v Republiki Sloveniji, opravi to sodišče po preteku v prvem odstavku tega člena navedenega roka zapuščinsko obravnavo.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Ker gre za manj zahtevne spremembe in dopolnitve zakona, Vlada Republike Slovenije v skladu s prvo alinejo prvega odstavka 142. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US, 111/21 in 58/23) predlaga, naj državni zbor obravnava predlog zakona v skrajšanem postopku.